

trativ.

Adesea însă, așa cum autorul observă, dezbaterile se transformă în polemici care depășesc deontologia democratică, parlamentară: "Opoziția are o anumită responsabilitate în această privință. Blamarea parlamentului liberal nu poate să nu se răsfrângă și asupra instituției ca atare. Afirmații ca acestea conform căreia "parlamentul nu este locul potrivit pentru examinarea obiectivă a unei probleme economice", constituie un exemplu în acest sens." (p.167)

Ultimul capitol -*Drumul Opoziției spre Putere* (p.210-273) consemnează ideea pe care autorul o consideră drept factor de cristalizare pentru reușita demersului său: "Analiza activității partidelor politice opoziționiste față de guvernarile liberale din anii 1927-1928 trebuie să pomească de la aprecierea că dintre problemele multiple care confruntau România și, respectiv, factorii de decizie, în acești ani, problema dinastică și cea a contractării împrumutului de stabilizare trebuie luate în considerație în primul rând." (p.210)

Nici în acest capitol (așa cum mărturisește autorul) nu se are în vedere o inventariere a forțelor opoziției și o tratare monografică pe partide. Originalitatea cercetării rezidă în aceea că: "Documentele inedite din arhivele interne mai ales, ca și din cele străine (americane în primul rând) ne permit atât recompunerea, uneori până la detaliu, a relațiilor dintre partidele de opoziție angrenate în lupta pentru putere, cât și sesizarea mutațiilor sensibile ale centrului deciziei de-a lungul acestei lupte. Analiza noastră permite explicarea actelor politice și a contextului care a determinat încoronarea luptei opoziției cu preluarea puterii numai de către Partidul național țărănesc (10 noiembrie 1928)" (p.260).

Rezultat al unui efort meticulos și a unei auto-analize exigente, scrierea lui I.Ciupercă reprezintă și o pledoarie în favoarea spiritului critic atât de necesar istoricului care se respectă.

Cristian Sandache

MIHAIL MANOILESCU, *Memorii*, vol.1+2, București, Editura Enciclopedică, 1993, 210 + 422p.

Economist de renume internațională, Mihail Manoilescu ne oferă o veritabilă surpriză prin intermediul confesiunilor sale politice, întrucât constatăm nu numai un talent publicistic excepțional ci și o capacitate de demonstrație impecabilă care trădează într-un fel rigoarea gândirii sale matematice.

Perioada 1919-1940, analizată atent de către autor este dominată în esență de două ambiții: pe de o parte aceea de a-și prezenta posterității propria evoluție formativ-intelectuală și doctrinară, iar pe de alta de a radiografia domnia regelui Carol al II-lea.

Tentativele s-au dovedit viabile, întrucât Manoilescu (grație unei abile capacități de a selecta esențialul din curgerea evenimentelor) face efectiv un exercițiu de analiză istorică, deviat uneori către o ușoară subiectivitate egocentrică, dar întotdeauna strălucit ca fond expresional și solid argumentat factic.

Teoreticianul doctrinei corporatismului românesc a fost unul din tinerii de excepție ai unei generații -ea însăși de mare mobilitate intelectuală. Îmbinând constant vocația de largă deschidere enciclopedică și implicit umanistă cu simțul analitic al formației sale pozitivistice, Mihail Manoilescu a filtrat și fenomenul politic prin prisma omului de știință, dezinteresat de inutile anexe și preocupat în exclusivitate de aspectul ideatic.

Admirator și colaborator apropiat al regelui Carol al II-lea, el va cunoaște ulterior drama nerecunoștinței monarhice și va asista neputincios la deteriorarea lentă, dar inexorabilă, a imaginii aceluia pe care, într-o clipă a istoriei o întreagă țară îl socotea un salvator. De altfel, personalitatea regelui Carol al II-lea este surprinsă de către autor într-o serie de ipostaze ce se

vor obiective, dar în care surprindem o ușoară tendință de părtinire a personajului. Recursul pe care indirect Mihail Manoilescu i-l face este - credem benefic pentru cititorul obișnuit care are astfel posibilitatea să cunoască și din alt unghi de vedere una dintre cele mai controversate personalități ale istoriei contemporane românești.

Regele ni se relevă când romantic - animat de sincere idealuri naționale, când energic - debordând de entuziasm, când recules în umbra unei tinereți tumultuoase, când laș, meschin, ori dominat de mărunte intrigi. Un adevărat model shakespearian, un monarh dornic de a reforma conservând și de a guverna inovând. Exilatul în jurul căruia presa nu a încetat nici o clipă să "brodeze" cele mai bizare scenarii era în viziunea lui Mihail Manoilescu un sentimental, străbătut de accese colerice. Elegant, răz bunător, fascinant, ros de luxurie, monarhul și regimul său ni se dezvăluie ca o veșnică promisiune luminoasă, pâl pând pe alocuri, dar stingându-se în cele din urmă în oprobriu și consternare generală.

Mihail Manoilescu nu regretă însă că și-a "pârjolit" aripile atras fiind de această "flacă-ră" contradictorie și se consolează cu ideea că binele României merită în ultimă instanță orice sacrificiu personal.

Învins politicește, el se refugiază în mijlocul universului său abstract, având abia aici, certitudinea că numai cercetarea științifică îi poate oferi deplina satisfacție a împlinirii. Falimentul unui sistem politic a cuprins în angrenajul nefast și biografia acestei figuri de prim ordin a intelectualității românești, "împingând-o" multă vreme către un nemeritat "con de um-bră". Restituirea acestor "Memorii" largului cerc al cititorilor reprezintă în ultimă instanță un gest moral, de dreptate istorică.

Cristian Sandache

V.FL. DOBRINESCU, *Emigrația română din lumea anglo-saxonă*, Iași, 1993, 150 p.

Istoria exilului românesc nu a constituit practic obiectul unui demers științific riguros și în acest sens, lucrarea cercetătorului ieșean V.Fl.Dobrinescu reprezintă un început mai mult decât promițător.

Domnia sa analizează ecourile celui de-al doilea război mondial, (dar și a preliminariilor sale -tragice pentru România) la nivelul percepției diasporei române, localizată în spațiul cultural anglo-saxon.

Volumul este structurat în patru capitole: *Anglia și România în preajma și la începutul celui de-al doilea război mondial; Bucureștii și Londra de la neutralitatea României la întreruperea raporturilor bilaterale (septembrie 1939-februarie 1941); Românii din Anglia în anii celui de al doilea război mondial; Românii din Statele Unite ale Americii în timpul celei de-a doua mari conflagrații.*

Utilizând într-o proporție covârșitoare o densă informație documentară (exemplul accesului la Hoover Archives din Palo Alto, S.U.A. fiind, credem, elocvent) autorul supune observațiilor o lume extrem de diversificată care se "mișcă" pe spații foarte largi, este confruntată cu numeroase poziții divergente intestine (vechea și totuși actuala meteahnă a exilului românesc) dar care, prin multitudinea proiectelor și strategiilor gândite și impuse de către grupurile de presiune caută să contribuie la o întărire sau retușare a prestigiului / imaginii țării de origine.

Din această galerie a exilului românesc nu au lipsit personalități de certă vocație intelectuală care au confirmat strălucit premisele faste probate în România. Astfel, aflăm că "Mircea Eliade sosise la Londra la 15 aprilie 1940, pentru a ocupa funcția de atașat cultural, la recomandarea profesorului Alexandru Rosetti și cu sprijinul istoricului C.C.Giurescu; ultimul era